

Udskriftsdato: 10. januar 2026

CIR1H nr 9635 af 16/06/2022 (Gældende)

Cirkulære om Sundhedsstyrelsens og Uddannelses- og Forskningsstyrelsens opgaver vedrørende ansvarlig og sikker håndtering af radioaktivt affald

Ministerium: Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Journalnummer: Sundhedsmin., j.nr. 2110187

Cirkulære om Sundhedsstyrelsens og Uddannelses- og Forskningsstyrelsens opgaver vedrørende ansvarlig og sikker håndtering af radioaktivt affald¹⁾

Kapitel 1

Relevante myndigheder

§ 1. Sundhedsstyrelsen under Sundhedsministeriet er kompetent myndighed for sikkerhed og strålebeskyttelse og varetager opgaver fastsat i dette cirkulære med hjemmel i lov nr. 23 af 15. januar 2018 om ioniserende stråling og strålebeskyttelse (strålebeskyttelsesloven).

Stk. 2. Uddannelses- og Forskningsstyrelsen under Uddannelses- og Forskningsministeriet fastsætter generelle tjenestebefalinger i forhold til statsinstitutionen Dansk Dekommissionering og varetager opgaver fastsat i dette cirkulære med hjemmel i cirkulære om Dansk Dekommissionering (CIR1H nr. 9261 af 11. marts 2022) inden for rammerne af folketingsbeslutning B48/2003²⁾ om afviklingen af de nukleare anlæg på Forskningscenter Risø samt folketingsbeslutning B90/2018³⁾ om en langsigtet løsning for Danmarks radioaktive affald.

Stk. 3. Myndighedsopgaver fastsat i dette cirkulære omfatter alle faser af håndteringen af alt radioaktivt affald omfattet af strålebeskyttelsesloven fra frembringelse til deponering, herunder alt radioaktivt affald opstået i forbindelse med drift og afvikling af nukleare anlæg.

Kapitel 2

Formål

§ 2. Med dette cirkulære fastsættes nærmere opgaver for Sundhedsstyrelsen og for Uddannelses- og Forskningsstyrelsen angående ansvarlig og sikker håndtering af radioaktivt affald med det formål at:

- a) opretholde et højt niveau af sikkerhed for radioaktivt affald for at beskytte arbejdstagere og enkeltpersoner i befolkningen mod de farer, der er forbundet med ioniserende stråling,
- b) undgå at pålægge fremtidige generationer urimelige byrder, samt
- c) at sikre den nødvendige oplysning af offentligheden og dens deltagelse i forbindelse med håndtering af radioaktivt affald under passende hensyntagen til spørgsmål vedrørende sikring og fortrolige oplysninger.

Kapitel 3

Definitioner

§ 3. I dette cirkulære forstås ved:

- 1) ”deponering”: anbringelse uden intention om senere udtagning af radioaktivt affald i et naturligt eller konstrueret barriersystem, herunder anlæg med det formål at yde strålebeskyttelse,
- 2) ”lukning”: afslutningen af alle operationer efter deponering, der er nødvendige for at bringe anlægget i en stand, der vil være sikker på lang sigt,
- 3) ”national politik”: fastlagte nationale målsætninger og kriterier for håndtering af radioaktivt affald, der implementerer internationalt accepterede principper for sikkerhed og strålebeskyttelse,
- 4) ”nationalt program”: redegørelse for hvordan målsætningerne for den nationale politik planlægges gennemført, baseret på eksisterende og forventede affaldstyper og -mængder samt eksisterende og forventede tekniske løsninger, forsknings- og udviklingsaktiviteter, og med angivelse af milepæle og tidsrammer herfor,
- 5) ”nationale rammebestemmelser”: lovgivningsmæssige, tilsynsmæssige og organisatoriske foranstaltninger, der sikrer at den nationale politik og det nationale program implementeres efter hensigten.

Kapitel 4

Sundhedsstyrelsens opgaver vedrørende opretholdelse af sikkerhed og strålebeskyttelse ved håndtering af radioaktivt affald

§ 4. Sundhedsstyrelsen skal som en del af implementeringen og opretholdelsen af de nationale rammebestemmelser for håndtering af radioaktivt affald bistå Sundhedsministeriet ved at:

- 1) bidrage fagligt til udformning, evaluering og opdatering af en national politik for sikker og ansvarlig håndtering af radioaktivt affald, der som minimum omfatter punkterne i cirkulærets bilag 1,
- 2) bidrage fagligt til udformning, evaluering og opdatering af et nationalt program svarende til den nationale politik for sikker og ansvarlig håndtering af radioaktivt affald, der som minimum omfatter punkterne i cirkulærets bilag 2,
- 3) med bidrag fra ansvarlige tilladelsesindehavere, at forestå opgørelse og løbende opdatering af den samlede nationale beholdning (det nationale inventorie) af radioaktivt affald, herunder den forventede tilgang, med reference til internationale standarder for klassifikation og opgørelse af radioaktivt affald,
- 4) opretholde og videreudvikle ekspertise og kvalifikationer i forbindelse med sikker håndtering af radioaktivt affald gennem ordninger for uddannelse eller anden kompetenceudvikling af personale svarende til de behov, der i medfør af det nationale program er nødvendige for at opretholde sikkerhed og strålebeskyttelse, herunder foranledige udførelse af forsknings- og udviklingsaktiviteter i det omfang, disse måtte vise sig nødvendige for udøvelsen af Sundhedsstyrelsens opgaver i medfør af det nationale program.
- 5) informere Sundhedsministeriet samt relevante ministerier og myndigheder om forhold, der giver anledning til ændringer af det danske reguleringssystem eller nationale rammebestemmelser, særligt med henblik på at fremme sikkerheden ved håndtering af radioaktivt affald,
- 6) forestå indberetning i medfør af bestemmelserne i Rådets direktiv 2011/70/Euratom, herunder eventuelle præciseringer, af det nationale program samt af senere ændringer til Kommissionen,
- 7) forestå rapportering til Kommissionen i medfør af bestemmelserne i Rådets direktiv 2011/70/Euratom samt i samordning med Uddannelses- og Forskningsstyrelsen, publikation af indholdet af det nationale program og gennemførte peer evalueringer vedrørende radioaktivt affald,
- 8) forestå rapportering til den internationale fælles konvention af 5. september 1997 om sikker håndtering af brugt brændsel og radioaktivt affald under IAEA, samt publikation af resultaterne fra review-møderne i forbindelse hermed⁴⁾,
- 9) regelmæssigt og mindst hvert tiende år koordinere og bidrage fagligt til gennemførelsen af en selvevaluering af de nationale rammebestemmelser, den kompetente tilsynsmyndighed, det nationale program og gennemførelsen heraf,
- 10) medvirke til, at der indbydes til en international peerevaluering af de nationale rammebestemmelser, den kompetente tilsynsmyndighed og/eller det nationale program for at sikre høje sikkerhedsstandarder for håndtering af radioaktivt affald, samt
- 11) offentliggøre rapporter udformet i medfør af nr. 7 og 8, samt de vigtigste resultater fra peerevaluering gennemført i medfør af nr. 10,

§ 5. Sundhedsstyrelsen skal, med det formål at beskytte arbejdstagere og enkeltpersoner i befolkningen samt at forhindre uheld og at imødegå konsekvenserne heraf, i tilsynet med tilladelsesindehaveren specifikt føre tilsyn med, at:

- 1) sikkerheden, og dokumentation herfor i form af sikkerhedsvurderinger, opretholdes for alle stadier af et anlæg, inklusiv ved deponering, og også efter lukning, samt
- 2) anvendelse af fysiske barrierer såvel som administrative beskyttelsesprocedurer (defense-in-depth), finder sted, hvor relevant.

Kapitel 5

Uddannelses- og Forskningsstyrelsens opgaver vedrørende opretholdelse af sikkerhed og strålebeskyttelse ved håndtering af radioaktivt affald

§ 6. Uddannelses- og Forskningsstyrelsen skal, som en del af implementeringen og opretholdelsen af de nationale rammebestemmelser for håndtering af radioaktivt affald, bistå Uddannelses- og Forskningsministeriet ved at:

- 1) bidrage fagligt til udformning, evaluering og opdatering af et nationalt program svarende til den nationale politik for sikker og ansvarlig håndtering af radioaktivt affald som angivet i bilag 2,
- 2) sikre, at Dansk Dekommissionering bistår Sundhedsstyrelsen med opgørelse og løbende opdatering af Dansk Dekommissionerings beholdning af radioaktivt affald, herunder den forventede tilgang,
- 3) sikre, at Dansk Dekommissionering opretholder og videreudvikler ekspertise og kvalifikationer i forbindelse med sikker håndtering af radioaktivt affald gennem ordninger for uddannelse eller anden kompetenceudvikling af personale svarende til de behov, der i medfør af det nationale program er nødvendige for at opretholde sikkerhed og strålebeskyttelse, samt at Dansk Dekommissionering identificerer og foranlediger de forsknings-, udviklings- og demonstrationsaktiviteter, der er nødvendige for udførelsen af Uddannelses- og Forskningsstyrelsens opgaver forbundet med implementeringen af det nationale program.
- 4) sikre, at Dansk Dekommissionering opretholder og videreudvikler kompetence, systemer og faciliteter i tilknytning til dekommissionering af Risø-anlæggene, modtagelse af radioaktivt affald samt bidrager til en langsigtet løsning for håndtering og deponering af radioaktivt affald,
- 5) informere Uddannelses- og Forskningsministeriet samt relevante interessenter om forhold, der giver anledning til ændringer af det danske reguleringssystem eller nationale rammebestemmelser, særligt med henblik på at fremme sikkerheden ved håndtering af radioaktivt affald, og
- 6) bidrage til selvevalueringer og peerevalueringer, samt indberetninger og rapportering til Kommissionen nævnt i § 4.

§ 7. Uddannelses- og Forskningsstyrelsen skal med hensyn til det nationale program og den koordinerede implementering heraf:

- 1) sikre, at de nødvendige oplysninger vedrørende håndtering af radioaktivt affald, der ligger inden for styrelsens ansvarsområde stilles til rådighed for arbejdstagerne og offentligheden i overensstemmelse med national lovgivning og internationale forpligtelser, forudsat at dette ikke bringer andre interesser i fare, herunder bl.a. sikring, som angivet i national lovgivning eller internationale forpligtelser,
- 2) sikre, at offentligheden har mulighed for at deltage effektivt i beslutningsprocessen vedrørende håndtering af radioaktivt affald i overensstemmelse med national lovgivning og internationale forpligtelser,
- 3) sikre, at der opstilles kvalitative og kvantitative resultatindikatorer til løbende, regelmæssig vurdering af hvorvidt det nationale program, herunder operationelle, sikkerhedsmæssige, miljømæssige, demokratiske og økonomiske aspekter, gennemføres rettidigt,
- 4) sikre, at der foretages en vurdering af de nationale programomkostninger, med angivelse af det underliggende grundlag og hypoteser mv. som vurderingen er baseret på og med angivelse af en profil over tid,
- 5) sikre, at der redegøres for programmets gældende finansieringsordninger,
- 6) sikre, at der redegøres for en eventuel eller eventuelle indgåede aftaler med en medlemsstat eller et tredjeland om håndtering af radioaktivt affald, herunder om anvendelse af deponeringsanlæg,
- 7) sikre, at Dansk Dekommissionering tilrettelægger og dokumenterer håndteringen af radioaktivt affald under hensyntagen til:
 - i. *internationalt anvendte håndteringsmetoder*

- ii. *eksisterende og planlagt håndtering af eksisterende eller planlagte affaldsstrømme, inklusiv; a) eksisterende tekniske løsninger frem til deponering, b) fremtidige løsninger som skal udvikles frem til deponering og efter lukning, med angivelse af tidsramme og væsentlige milepæle*
 - iii. *den indbyrdes forbindelse mellem de forskellige trin i frembringelsen og håndteringen af radioaktivt affald, og*
 - iv. *planer for opretholdelse af sikkerheden efter lukning.*
- 8) sikre inddragelse og orientering af relevante myndigheder og aktører vedrørende gennemførelsen af Uddannelses- og Forskningsstyrelsens opgaver forbundet med implementeringen af det nationale program.

§ 8. Cirkulæret træder i kraft den 9. juni 2022.

Sundhedsministeriet/Uddannelses- og Forskningsministeriet, den 16. juni 2022

MAGNUS HEUNICKE

/ Jesper Petersen

- ¹⁾ Cirkulæret indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 2011/70/Euratom af 19. juli 2011 om fastsættelse af en fællesskabsramme for ansvarlig og sikker håndtering af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald.

- 2) B 48, Forslag til folketingsbeslutning om afviklingen af de nukleare anlæg på Forskningscenter Risø, fremsat af videnskabsministeren den 28. november 2002 og vedtaget af Folketinget den 13. marts 2003.
- 3) B 90, Forslag til Folketingsbeslutning om en langsigtet løsning for Danmarks radioaktive affald, fremsat af Uddannelses- og forskningsministeren den 14. marts 2018 og vedtaget af Folketinget den 15. maj 2018.
- 4) IAEA, 1997: Joint Convention on the Safety of Spent Fuel management and the Safe of radioactive Waste management.

National Politik - indhold

Den nationale politik skal omfatte alt radioaktivt affald omfattet af strålebeskyttelsesloven og beskrive, hvordan internationalt accepterede principper for sikkerhed og strålebeskyttelse er implementeret i målsætningerne for håndteringen heraf. Politikken skal baseres på samtlige følgende principper:

- a. staten har det ultimative ansvar for, at der er etableret sikre affaldsveje, fra vugge til grav, for alt radioaktive affald der frembringes i landet
- b. staten har det ultimative ansvar for en sikker og ansvarlig bortskaffelse af radioaktivt affald, der sendes til bearbejdning eller oparbejdning i et andet land, herunder radioaktivt affald som biprodukt af en sådan proces
- c. frembringelsen af radioaktivt affald holdes på et minimum, der med rimelighed er praktisk gennemførligt, både med hensyn til aktivitet og volumen ved hjælp af passende udformningsforanstaltninger og af drifts- og afviklingspraksis, herunder genvinding og genbrug af materialer
- d. den indbyrdes forbindelse mellem de forskellige trin i frembringelsen og håndteringen af radioaktivt affald tages i betragtning
- e. radioaktivt affald håndteres sikkert, herunder på lang sigt med passive sikkerhedskarakteristika
- f. gennemførelsen af foranstaltninger følger en gradueret strategi
- g. udgifterne til håndtering af radioaktivt affald afholdes af dem, der frembragte disse materialer
- h. der anvendes en evidensbaseret og dokumenteret beslutningsproces i alle faser af håndteringen af radioaktivt affald.

Nationalt Program - indhold

Det nationale program skal redegøre for hvordan en national politik vedrørende ansvarlig og sikker håndtering af radioaktivt affald gennemføres. Programmet skal omfatte samtlige følgende:

- a. Den nationale politiks overordnede principper og mål
- b. en beskrivelse af den nationale ramme, samt eventuelle behov for udvikling heraf
- c. ansvaret for gennemførelsen af det nationale program
- d. en opgørelse over alt radioaktivt affald og skøn over forventninger til fremtidige mængder, herunder fra nedlæggelse, hvoraf det klart fremgår, hvor det radioaktive affald befinder sig, og hvor stor en mængde der er tale om, i overensstemmelse med passende klassificering af det radioaktive affald
- e. væsentlige større milepæle i det nationale program og klare tidsrammer for opnåelsen heraf i lyset af de overordnede mål
- f. strategier eller planer og tekniske løsninger med hensyn til håndtering af radioaktivt affald fra frembringelse til deponering
- g. strategier eller planer for perioden efter lukning af et deponeringsanlæg inden for anlæggets levetid, herunder den periode, i hvilken der opretholdes fyldestgørende kontrol, og de metoder, der skal anvendes for at bevare viden om det pågældende anlæg på lang sigt
- h. de forsknings-, udviklings- og demonstrationsaktiviteter, der er nødvendige for at gennemføre løsninger til håndtering af radioaktivt affald
- i. de vigtigste resultatindikatorer til overvågning af fremskridt i retning af gennemførelse
- j. en vurdering af de nationale programomkostninger og det grundlag og de hypoteser, som denne vurdering er baseret på, som skal omfatte en profil over tid
- k. den eller de gældende finansieringsordninger
- l. en gennemsigtighedspolitik eller -proces
- m. eventuelle indgåede aftaler med en medlemsstat eller et tredjeland om håndtering af radioaktivt affald, herunder om anvendelse af deponeringsanlæg.